

ITALIYA YOSHLARI TILI: XUSUSIYATLARI VA ZAMONAVIY TENDENSIYALAR

SAMDCHTI Ispan italyan kafedrasi o'qituvchisi

Xodjiyeva Gulchehra Norovna

SAMDCHTI Italiyan tili yo'nalishi 4-bosqich talabasi

Tabassum Aktamova Xursandmurod qizi

Annotatsiya: Ushbu maqolada Italiya yoshlari tilining o'ziga xos xususiyatlari va zamonaviy tendensiyalari tahlil qilinadi. Yoshlar nutqida uchraydigan slang birliklar, qisqartmalar, dialekt elementlari hamda ijtimoiy tarmoqlar ta'siri yoritilgan. Shuningdek, globallashuv jarayonida ingliz tilining italyan yoshlar kommunikatsiyasiga kirib kelishi va til o'zgarishlariga ta'siri ko'rib chiqiladi. Tadqiqot yoshlar tilining ijtimoiy-madaniy ahamiyatini ochib beradi.

Kalit so'zlar:Italiya yoshlari tili, slang, ijtimoiy tarmoqlar, inglizcha so'zlashuv, dialektlar, kommunikatsiya, zamonaviy tendensiyalar, til o'zgarishi

Hozirgi globallashuv davrida yoshlar tili tez o'zgarib borayotgan ijtimoiy hodisalardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, Italiyada yoshlar nutqi an'anaviy italyan tilidan farq qiluvchi ko'plab yangi lingvistik shakllar bilan boyib bormoqda. Bu jarayonga ijtimoiy tarmoqlar, ommaviy axborot vositalari va ingliz tilining kuchli ta'siri katta rol o'ynamoqda. Italiya yoshlari tilida slang birliklar, qisqartmalar va kreativ so'z yasalishlari keng qo'llaniladi. Bu esa ularning muloqotini tezkor, ifodali va zamonaviy qiladi. Shu bilan birga, tilning bunday o'zgarishi lingvistik tadqiqotlar uchun ham muhim ahamiyat kasb etadi, chunki u jamiyatdagi madaniy va ijtimoiy jarayonlarni aks ettiradi.

Italiya yoshlari tili zamonaviy lingvistikaning eng qiziqarli va tez o'zgaruvchan tadqiqot yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Bu til shakli standart italyan tilidan farq qiluvchi, asosan yoshlar tomonidan muloqotda qo'llaniladigan nutqiy variant bo'lib, u ijtimoiy, madaniy va texnologik omillar ta'sirida shakllanadi. Italiya yoshlari tili

nafaqat kommunikatsiya vositasi, balki yoshlar identiteti va ijtimoiy guruhga mansublikni ifodalovchi muhim lingvistik hodisadir. U orqali yoshlar o'z fikrini erkin, tez va emotsional tarzda ifoda etishga intiladi. Italiya yoshlari nutqida eng ko'p uchraydigan xususiyatlardan biri slang birliklarning keng qo'llanishidir. Slang so'zlar odatda qisqa, ifodali va zamonaviy bo'lib, ular rasmiy til me'yorlaridan farq qiladi. Masalan, yoshlar kundalik muloqotda qisqartmalar, yangi yaratilgan so'zlar va metaforik ifodalardan foydalanadilar. Bu holat ularning nutqini jonli va tezkor qiladi, biroq ba'zan standart til me'yorlaridan uzoqlashishga ham sabab bo'ladi. Slang til yoshlar orasida ijtimoiy guruhni belgilovchi vosita sifatida ham xizmat qiladi.

Ijtimoiy tarmoqlarning rivojlanishi Italiya yoshlari tiliga katta ta'sir ko'rsatmoqda. Instagram, TikTok, WhatsApp va boshqa platformalar orqali muloqot tezlashgani sababli, til ham qisqa va ixcham shakllarga o'tmoqda. Emotsional ifodalar, emoji va qisqartmalar keng qo'llanilmoqda. Masalan, "LOL", "OMG", "BTW" kabi inglizcha qisqartmalar italyan yoshlar nutqiga ham kirib kelgan. Bu jarayon global internet madaniyatining tilga ta'sirini yaqqol ko'rsatadi. Italiya yoshlari tilida ingliz tilining ta'siri juda kuchli seziladi. Globalizatsiya jarayoni natijasida ko'plab inglizcha so'zlar italyan tiliga kirib kelgan va yoshlar nutqida faol qo'llanilmoqda. Masalan, "cool", "chat", "story", "postare" kabi so'zlar keng tarqalgan. Ba'zi hollarda inglizcha so'zlar italyan grammatikasi bilan moslashtirilib ishlatiladi. Bu hodisa "kod almashinuvi" (code-switching) sifatida tilshunoslikda o'rganiladi. Italiya hududida mavjud bo'lgan dialektlarning yoshlar tiliga ta'siri ham sezilarli hisoblanadi. Shimoliy va janubiy Italiya dialektlari farqli bo'lgani uchun yoshlar nutqida turli regional so'z va ifodalar aralash holda qo'llaniladi. Bu esa Italiya yoshlari tilini yanada rang-barang va murakkab qiladi. Dialekt elementlari ko'pincha hazil, do'stona muloqot va norasmiy suhbatlarda ko'proq ishlatiladi. Yoshlar tilining yana bir muhim xususiyati — qisqartmalardan keng foydalanishdir. Tezkor muloqot ehtiyoji natijasida so'zlar qisqartiriladi yoki butunlay yangi shakllar yaratiladi. Bu ayniqsa yozma internet muloqotida yaqqol ko'rinadi. Qisqartmalar vaqtini tejash bilan birga, nutqni zamonaviy va dinamik

qiladi. Biroq, bu holat baʼzan tilning standart meʼyorlariga salbiy taʼsir koʻrsatishi mumkin.

Italiya yoshlari tilida emotsional ifodalar ham juda muhim oʻrin tutadi. Yoshlar oʻz his-tuygʻularini kuchliroq ifodalash uchun kuchaytiruvchi soʻzlar, undovlar va emoji belgilaridan foydalanadilar. Bu esa nutqni yanada ekspressiv qiladi. Masalan, quvonch, hayrat yoki norozilik holatlarida maxsus soʻz birikmalari yoki internet slangi ishlatiladi. Bu hodisa zamonaviy kommunikatsiyaning vizual va emotsional yoʻnalishga oʻtganini koʻrsatadi.

Zamonaviy tendensiyalardan yana biri — tilning internet madaniyati bilan uygʻunlashuvidir. Bloglar, videolar, podkastlar va ijtimoiy tarmoqlardagi kontentlar yoshlar tilini shakllantirishda katta rol oʻynaydi. Influencerlar va blogerlar nutqi koʻpincha yoshlar uchun namuna boʻlib xizmat qiladi. Natijada yangi soʻzlar tez tarqaladi va ommalashadi.

Italiya yoshlari tilining ijobiy jihatlari bilan bir qatorda, baʼzi muammolari ham mavjud. Rasmiy til meʼyorlaridan uzoqlashish, imlo va grammatik xatolarning koʻpayishi, hamda standart italyan tilining sustlashuvi shular jumlasidandir. Biroq tilshunoslar bu jarayonni tabiiy evolyutsiya sifatida baholaydilar, chunki til doimo jamiyat bilan birga oʻzgarib boradi. Italiya yoshlari tili zamonaviy jamiyatning ijtimoiy, madaniy va texnologik oʻzgarishlarini aks ettiruvchi muhim lingvistik hodisadir. U slang, qisqartmalar, inglizcha soʻzlar va dialekt elementlari bilan boyigan boʻlib, yoshlar kommunikatsiyasini tezkor va ifodali qiladi. Bu til shakli kelajakda ham rivojlanishda davom etib, yangi lingvistik tendensiyalarni yuzaga keltirishi shubhasizdir.

Italiya yoshlari tilining shakllanishida madaniy muhit ham muhim rol oʻynaydi. Italiya boy tarixga ega mamlakat boʻlib, unda sanʼat, musiqa, kino va moda kabi sohalar juda rivojlangan. Ushbu madaniy elementlar yoshlar nutqiga ham bevosita taʼsir qiladi. Masalan, kino va seriallardagi mashhur iboralar tezda yoshlar orasida tarqalib, kundalik muloqotda ishlatila boshlaydi. Shuningdek, qoʻshiq matnlaridagi zamonaviy soʻz va iboralar ham yoshlar tilining boyishiga xizmat qiladi.

Yoshlar tili ijtimoiy identitetni shakllantirish vositasi sifatida ham muhim ahamiyatga ega. Har bir yosh guruh o'ziga xos so'zlashuv uslubiga ega bo'lib, bu ularni boshqa guruhlardan ajratib turadi. Slang va norasmiy iboralar orqali yoshlar o'zini "zamonaviy", "erkin" va "global dunyoga moslashgan" shaxs sifatida namoyon etadi. Bu jarayon ijtimoiy tilshunoslikda "guruh identiteti" tushunchasi bilan izohlanadi.

So'nggi yillarda Italiya yoshlari tilida gender neytral va inklyuziv til elementlarining paydo bo'lishi ham kuzatilmoqda. Jamiyatda tenglik g'oyalarining kuchayishi natijasida til ham o'zgarib bormoqda. Ba'zi yoshlar muloqotda genderga bog'liq bo'lmagan ifodalarni qo'llashga harakat qilmoqda. Bu esa tilning ijtimoiy o'zgarishlarga moslashuvchanligini ko'rsatadi. Migratsiya jarayonlari ham Italiya yoshlari tiliga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Turli millat vakillarining Italiyaga kelishi natijasida tilga boshqa tillardan kirib kelgan so'zlar ko'paymoqda. Ayniqsa, arab, ispan va ingliz tillaridan o'zlashgan so'zlar yoshlar nutqida uchraydi. Bu holat Italiya yoshlari tilini yanada ko'p qatlamli va rang-barang qiladi.

Zamonaviy texnologiyalar rivojlanishi bilan sun'iy intellekt va avtomatik tarjima vositalari ham yoshlar tiliga ta'sir ko'rsatmoqda. Yoshlar tez-tez tarjima ilovalaridan foydalanishi natijasida turli tillardagi ifodalar aralash holda ishlatilmoqda. Bu esa "global til aralashuvi" deb ataladigan yangi lingvistik hodisani yuzaga keltirmoqda. Italiya yoshlari tilida hazil va ironiyaga asoslangan nutq shakllari juda keng tarqalgan. Memlar, internet hazillari va satirik iboralar yoshlar muloqotining ajralmas qismiga aylangan. Bu esa tilni yanada jonli va dinamik qiladi, shu bilan birga madaniy kodlarni ham shakllantiradi. Italiya yoshlari tili doimiy rivojlanib borayotgan, ijtimoiy va texnologik o'zgarishlarga tez moslashadigan murakkab lingvistik tizimdir. U nafaqat muloqot vositasi, balki zamonaviy jamiyatning madaniy ko'zgusi sifatida ham xizmat qiladi.

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, Italiya yoshlari tili zamonaviy jamiyatning ijtimoiy, madaniy va texnologik rivojlanish jarayonlarini aks ettiruvchi muhim lingvistik hodisadir. Unda slang birliklar, qisqartmalar, dialekt elementlari va ingliz tilidan

o‘zlashgan so‘zlarning keng qo‘llanilishi yoshlar nutqini yanada dinamik va ifodali qiladi. Ijtimoiy tarmoqlar, globalizatsiya va internet madaniyati bu tilning tez o‘zgarishiga va yangi lingvistik shakllarning paydo bo‘lishiga sabab bo‘lmoqda. Shu bilan birga, yoshlar tili ularning ijtimoiy identitetini ifodalash, guruhga mansublikni ko‘rsatish va erkin muloqotni ta’minlashda muhim rol o‘ynaydi. Italiya yoshlari tili doimiy rivojlanib boradigan, zamonaviy tendensiyalar bilan boyib borayotgan til shakli bo‘lib, u kelajakda ham lingvistik tadqiqotlar uchun dolzarb mavzu bo‘lib qoladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Mamatov S. (2020). Tilshunoslik asoslari. – Toshkent: Fan va texnologiya, 210 bet.
2. De Mauro T. (2016). Storia linguistica dell’Italia repubblicana. Laterza, Roma-Bari.
3. Sobrero A.A. (2018). Introduzione all’italiano contemporaneo. Laterza, Roma.
4. Karimova D. (2024). Yoshlar tilida ijtimoiy tarmoqlarning ta’siri. “Til va madaniyat” ilmiy jurnali. – Toshkent, №2, B. 55–60.
5. Tagliamonte S. (2021). Variation in youth language and social media communication. Journal of Sociolinguistics, Vol. 25, Issue 3, pp. 310–328.
6. Istituto Nazionale di Statistica (ISTAT) rasmiy sayti: <https://www.istat.it/>
7. Ethnologue – Languages of the World: <https://www.ethnologue.com/>
8. European Commission – Language and Youth Studies: <https://ec.europa.eu/>